

DÜŠEVNI LIST

Mêsečne verske novine.

Vu iméni prêkmurske evang. šinjorije reditel
i vďávník: FLISAR JÁNOS, Murska Sobota.

Rokopisi se morajo v Puconce pošilati.

Ček računa št. 13,586; imé „Düševni list“ Puconci.

Cejna na cejlo leto 20 Din., v zvonstvo 30 din.,
v Ameriko 1 Dol., edne numere 2 din.

Izhaja ednók na mêset.

Naprejplačilo gorivzeme vsáki ev. dühovnik i vučitel.

Činte pokôro!

(Evang. Jan. 4, 47 - 54).

Brezi dvojnosti je eden lejpi áldov zahválnosti i lübéznosti bio on, šteroga je té králični stotnik prinášao po oslobodjenji siná svojega od smrti: Jezusi, tomi odičonomi osloboditeli lüdi. Sin njegov lübléni je že se bližao k strašnomi bródi groba, z šteroga se ni eden mrtev več nazáj ne povrne. Têda je Gospôd Jezus oživo to tužno hižo z tém veselím glásom: „Sin tvoj živél!“ I na tô je vervao te stotnik z celov hižov svojov.

Ali drúgo pitanje ostáne to: Jeli bi on mislo na Bogá, na Jezusa té tudi, či bi sin njegov nej spadno v to nevôlo i pogübelnost? Ár nás je teliko návčilo sküšanje žitka, ka lüdjé návadno ne mislijo prve na Bogá, na Jezusa, i ne iščejo prve pri njem pomôč i trôšt, dokéč nevôla i pogübelnost ne pride na njé. I tak smo prišli k ednomi tákšemi dugovánji, štero na nás vse poprêk sliši, razmim to pitanje: Odkud shája tô, ka lüdjé návadno li vu nevôli mislijo na Bogá?

Vu cêlom žitki tvojem mej Bogá pred očami ino vu srci tvojem i hábaj se, da neprivoliš v kakši grêh, ni ne činiš kaj próti Božoj zapôvedi, ár Bogá pred očmi meti i grêh nej činiti je to isto lêpo delo. Tak je nigda velo eden pobožen oča sini svojemi, šteri je namêno vu té veliki i vu hüdrom tak obiljávajóči svét stópiti. I dá se zagvüšno vervati i lepô je, ka je tak,

— kaj vnôgi lüdjé vu vsákom hipi Bogá pred očmi ino vu srci májo. Tak veli vu stárom zákoni té pobožen Dávid král: „Či se na mojo postelo léžem, tak na tébe mislim, či se prebüdim, li od tébe gučim!“ Tak zná tam eden Luther spêvati: „Trdi grád je naš Bôg zmožni, rožjé ino obramba...!“ Ali jeli je eta lêpa vera, eta krepka vernost i stalno držánje k Bôgi občínsko, na teliko, ka lüdjé vu Bôgi, vu Jezusi živêjo?

Žalost nej! Vnôgi samo vu stiskávanji mislijo na Bogá i na Zveličitela. I svêto pismo prav veli, gda právi: „Či je nevola tü, Gospodne! te Tebé iščemo“ — geto je človeka beteg dolivrgao na postelo i z Dávidom vadlúvati má „skuzami vlážim postelo mojo.“ Kak se je zgôdilo tam vu evangeliimi, pri smrti prigodaj, gda nás ostavijo, ki so nás lübili, pa štere smo mi lübili! Pri strašni vihéraj, gda ober nás treska sláp i se gible zemla. Pri ognja pogübeli, geto se vu pogübelnosti vrti žitek naš, pa blágo naše, kaj porob gráta toga vsa pocérajóčega plámna! Pri pogübeli velike povôdni, geto liki vu vrêmeni NOAH so lüdjé pa stvaré se v toj pogübeli vrteli, kaj prêdo v šümlécem válovji. Vu sükešini pa drágoči, geto glád blêde čini obráze lüdstva: teda zagvüšno pozdigávajo lüdjé roké svoje proti nébi, teda se zbüdi z sna grejšnosti te človek, i spozna, ka je li slab človek, té se pomoli k Bôgi, k Jezusi na pomôč, teda se

zbüdi v človeki to pobožno namenjavanje: jas verjem i Bôgi mojemi na díko živetí bom se pofliso.

Alli gda je nevôla minôla, kak stoji teda z nami? Gde so té tá pobožna želénja, te svéte oblübe, tá močna namenjavanja, te kršćanski žitek? Ah, tá so minole z pogübeľnostjov vréd. V tom táli Jezuš dostojno právi: „Dokeč vi znamenja i čüde vidite, verjete!“

Odkud je tó tužno sküšanje, — kaj ljudjé návadno samo vu nesreči mislijo na Bogá svojega? Že vu človeka naturi je položeno to! Eta je pôleg správe njéne trda, próti stanüvajôča, drügáči pa nema vôle k dobromi, pa je nestálna, sem tam gibajôča, líki trat, štero vóter sem tam vnáša. Z rečjov: od té slabe človeče nature se nedá čakati, kaj krepkoga i popolnoga. Samo je Jezuš spodoben bio sebé pozdígnoti ober človečega. Vnôgokrát z etim vjedina se lahko miselnost i mláčnost, tak, kaj ljudjé ne mislijo vsigdar na Bôgá i na to bôgše.

Z lenkomiselnosti se človek vnôgokrát zezábi z toga, ka je obečao, pôleg mláčnosti se človeki i to višíše zdí ničestno biditi.

Verostüjte záto, naime vu našem hipi, vi túhi pobožni vu orsági, naj i vás nepobôdne bláznost etoga svéta, ár zapelávanje eti trnok dosta včini. Ništeri je meo túdi pri sebi kákšo dobro misel, lépo namenjavanje, ali vu hüde roké je spadno, tak je trnje zadüšilo vu njem lépo pře-

nico, ka je nej mogla vözidti pa sád prinášati i či k tomí vzememo ešče to, na kelko lübijó ljudjé lehkôto žitka, na keliko visijó na zdášnjem, tak se to sküšanje lahko dá razmeti, kaj ništeri človek samo vu nesreči misli na Bogá.

Etomi se vnôža v církev potruditi, ov se boji, kaj njemi tečas kaj prède, dokéč on Bogá česti, i to zemelsko za vékše preštima od nebeskoga. Záto ednôk že zateknite té vretine, naj žitek vaš nepokvárijó, líki čemér tejlo človeka.

Naime odtühite to hüdo srcé z krila svojega, ár je eto té nepriátel, šteri nedopüsti to misel na Bogá se vkoreniti vu nami. Očiščávajte predvsémi dúšo svojo i Bog de vás sprevájao na vsé vaši poláj!

Eto dopüsti i dáj nam, Ti náš dober Oča nebeski! Naj nigdar vó ne prède z krila našega misel na Tébe, na Jezúša, siná Tvojega, vém z Tebom, z Tvojov pomočjov, oh Bôg! stáplamo notri vu ete svét, z Tebom odhájamo vó z etoga svejta. Tebé gorinájdemo i tam prék grôba. Dopüsti nam pri Tebi ostánoti na veke!

Kovář Karol Zoltan.

„Blázni so ti mrtvi, ki vu Gospodni vmèrajo.“ All samo tisti, ki vu Gospodni vmèrajo. Smrt ne blázni, samo Gospôd!

*

Nigdar sem në čteo vu Svétl pisalaj, ka je Kristuš mrô za tiste, ki so sploh në mell greha.
Augustinus.

Trê deklin hištôria.

Pisala Gyarmathy Žigmondova. — Poslovenčo Flisár Janoš, vp. vučitel.
(Nadaljavanje.)

Za pár lét je Katica v-tákše mesto trufila, gde je méhki krúh bio, i gde so si po človečem djáli žnjôv.

K-dobroga nágiba gospodskoj familiji, k-četvéroj deci je prišla. Pôleg miloga djánja je pláča túdi dobra bila; ár gde držino za ničes štímajo, tam jo túdi nájbôžně plačüjéjo. Té bôgšilon je túdi na tó bio dober, naj ta lépa „iskra“ se ešče bole podkrmi, bole cifrasto se oblekáva; i sirôta mati je túdi betegüvati začala, domá so vse zvôněšnje delo derárje včini i tak je bogme komaj, komaj zišlo Katici na pošteno obleko. Hej! pa je bilô nika, ka je jáko, jáko želéla doségnoti: ete krajine deklin deteči senj, ti odražčeni poetično zdênje se je vse, vse vu ednoj párti,

vu ednom plavéčem pantliki vjedínalo, šteroga gda obprvim pri konfirmácii májo návado na drgetajôče deklíne glavô djáti, z-šterim jo teda z ednim vu velke deklíne réd spelajo i potom, gda tá pártá obslédnjim okinča deklíne glavô, je on dén sledjen dén deklinstva: pri konfirmácii je te prvi, pri zdávanji pa te slédnji dén na deklíne glávi on krasen pantlik (pártá), šteroga tak želno čakajo nedúžnoga srdcá devojke.

Katica je vu žalivanja hípi bila, gda je konfirmáľivana, i tak je v-žalnom gvanti oblečena bila i na glávi čaren rôbec méla. Ali má pridti on dén, gda njé glavô túdi pártá okinča; bár bi on dén sijalo sunce, ár nega nika lepšega, kak gda te mládi pár pri zdávanji pred oltárom stoji i skôz visikoga vóskoga oblôka sunce sija notri i na párté džündži se vlomijo njega tráki, šteri se krasno bliščüjé na snehé glávi, štera v-nezrečenoj précimbnoj, nebeskoj svetlošči plava. Potom se odümi i misli si, ka ona në samo te, ne-

Na pôt.

Šoštarec Franc ev. důhovnik v Subotici.

Naš národ je že velike nesreče preživio, bojno, točô, sũkešna lãta i. t. d. Mislím, dõnok od vse nesreče je vãkša, ka naše lũdstvo ne čtã biblije, ne pozna, ne razmĩ zadosta svãto pismo, naime včenjã G. Jezuša. Eti redovje bođo spoj na krãtko razlagali delo Zakeuša. Prvle kak bo-deš dale čteo, prečti evangelim Lukača 19. tãl, ali pazljivo čti. G. Jezuš je potũvao prãk Jerike. Jerika, tak grãhšno mesto, ka se G. Jezuš z-zãva na njã vu milostivnom Samaritanuši, gđã právi, ka eden človek je dolĩšo z Jeruzalema v Jeriko. Na põtĩ so ga razbojnicke oropali, na pol mrtvoga ostavili. Jeruzalem je svãti vãraš, znamenũje boži zãkon. Čĩ štoj ostãvi Jeruzãlem, to znamenũje, boži zãkon ostãvi, i ide na põt v Jeriko, to je vu grãh, tã pridejo razbojnicke, tã je: grãh, i potnika na nikoj sprãvijo. Vu tom trnok grãhšnom Jeriki bio je veliki grãhšnik Zakeuš; kak bogãtec je držao v árendo carino i trošarino. Za tak hũdoga grãhšnika so ga držali, i tak je božen glãs meo, ka gda je Jezuš vu njegovo hižo prišao, lũdãje so si gučãli, kak more idti k tak odũrnomi človeki. Zakeuš je bio mãloga zãasa.

Naednok ga napuni ognjena želja, ka bi rad vido Kristuša. Zopstom je meo veliko bogãstvo, dosta pãnez, dũša njemi je bila mrzla,

go že prvle, med vu cãrkev idenjem si na glavõ dene pãrto, naj jo samo že ednõk k-njã pripomore Gospodin Bõg!

Malo tãkši lũdi jeste na svãti, šteri tak er-kõč nebĩ kãkšãga biõdnoga namenãvanja meli; edno ober vsegaprijãtno delo, kãkše stvãri, nã-rasa, ali osobe posebne lũbãzni . . . Ali što bi mogao vse tã naprã zraçunãti. Nikše tãkše k-pozvãnji prispodobna lũbãzen je bila tã, štera je celõ napunila Mihãlj Andriša k-ednomi dugovãnji. Vu vãsi so tak gučãli, ka je kiãnjov (mãclov) lũbezni, v-šteri rejenji je do odnorenã zamotani. Dostakrãt se je prigodilo, ka je od polskoga dela domõ odskoço, naj rãzločne dõbi kiãnje rãdi i tũdi so hirešnji bilĩ ponjem nãrejeni cif-rãsti kiãnje; pri orsaçkom senji so je jãko lovili. I tã deçko, čĩ dũže, bole se je vu njã zalũbo, čĩ je kre kãkšãga drãva šõ, se je vdiljek po njem zgledno, nãimre po trdoga lesã drãvi i zãçao je raçunãti, kelko kiãnjov dã võ ono i z-ednim je

on je bio kak eden sirotinski, kak zaletenec i brezi doma. Znãbiti si je vãçkrãt mislo: nega tak nesreçnoga, kak sem jas. Čĩ je sam bio, tak da bi se bojao sam od sãbe. Veliko, kmiçno prãznioq je noso vu dũši svojoj.

Dosta je čũto od Jezuša. Drũgi so njemi pripovedãvãli, kak so neizmerno sreçni, ki so z dũšom spoznãli Kristuša; kelko svãtoga blãj-ženstva, nepremenlive sreçe mãjo dãn za dnãva-mi, kak so slobodni, moçni, bogãti grãtãli, ki njemi slũžijo. Zakeušova nesreçna, žalostna dũ-ša je žijãla za blãjženstvom, za ednim lepšim žitkom. To je spoznao, ka je on vu srci velki sirmãk i njegov žitek nikaj nã vrãden. Gvũšno, on kak gizdãvec, trdoga srdca, ne se odloçio lejko, ka bi šõ k Jezuši. Njemi je ne bilo po voli idti med národ, gđã teliko lũdi jeste, ki nje-gã mrzijo, doj glãdãjo. G. Jezuša pa dostakrãt cãla vnožina sprevãja. Ali želja za ednim lepšim, blãjženšim žitkom vse oblãda. Znã, ka svoj cotãvi nesreçen žitek nemre dugo vlãçti, i tãkše srce meti, kak je njegovo, tã je biç, pe-kei. Njegov žitek je brezi cãla, vrãdnosti, pãne-zi, imãnje so nã dãli ni sreçe dũševne, ni mira.

Gda ga je dũševna sila, kak povoden vtãg-nola, plezo je na edno drãvo, naj tam vidi Je-zuša, naj sproba svojo sreço. Njegova sirota dũ-ša si dosta mislila tak vu sne od Jezuša, kak on nebesko lãpo lice mã, kak nega lepšãga na svãti, kak Jezušov poglãd i što je čũto njegovo rãç, ona ga sprevãja, kak edna svãta võçna mu-

navsãkoga; tã mislo one interessãntne motivume, štere na njãga zrãže i zdubã.

Lehko si zmislimo, kak nãležno si je zbrod-jãvao od krajine nãjvãkšãga, od Rãkocia drãva. Z-grũškovoga lesã se dãjo narãditi ti nãjbõgši kiãnji, nãj leži je na njã zrezãti, z-dubsti vsefelã ciffer.

Namãno se je sebã doli zgũçãti z-one misli, ali vse je zaman bilõ, tãm vãkše želãnje je meo k-njemi. Drãgi Bõg, kak velkomi si dao zrãsti tomĩ drãvi, — si je mislo, šlãtao, primao je je, nãimre njãga brasklavo, spõkano skõrjo — štiri-krãt je tak kusão, kak jas, jezero kiãnjov bi zišlo žnjãga i ešçã dvã višã, štere bi komi na spõme-nek darũvao . . . Ali komi bi je dao? Ednoga bi tã dao sõsednovoj Boriški, ár zvõn kiãnjov k-njã čũti nãjvãkšo lũbãznost; istina, ka njemi jo nešçãje dati, ali kiãnj se li njã dostãja . . . Ka-pa te ov? te jezerodvã, čidi nãj bode? — No, toga dã Kãtici, ár ona tak milo znã glãdati. Kak zadobroga de ga pã prãvla! I kãkšã je, ne spãdne

žika, štero je nemogôče pozábiti. Odkec má to veliko môč, ka národ se k njemu vleče, či je li siromák; kak dela tó, ka ti najodúrnejši grešnicke, gda njegov pogléd popádnejo, se zrúšijo v dúši i na kolenaj se pred njim jôčejo?

Ah! Či bi samo ednók mogao Njegov drági pogléd ali njegovo blagoslovljeno rěč dobiti, ka bi se njemu dúša segréla od blajženoga veseljá. Gda je Jezuš kre njega šô, na njega je pogledno i pravo, doj hodi, Zakeuš, ár dnes pri tebi morem ostánoti. Z veseljom je šô doli i gori prijao Kristuša.

Nájvėkša višina je, gde G. Kristuša vsigdar lejko zaopázliš i vidiš, če se potėgneš v samotnost, doli poklekneš i ponizno moliš. Či král na tronuši sedi i pol svėta se nizi pred njim, itak je nė tak veliki, liki ti, či si v tíšini razgovárjaš z molitvov z nebeskim králom, gde se lahko vő zjôčes, vse ovádiš, ka te pečé na srci, ka te boli v žitki. Gda se ti dúša napuni z željov, ka bi rad vido Kristuša, ne čakaj na drúgi dén, nego včasí začni čakati Kristuša i On naednók na tēbe poglédue i po imėni zazové tebé. Tebi tūdi povė, ka pri tej šćé ostáti i ti ga z radostjov moreš prijėti, i v tvojo dúšo zaprėti navoke.

Kristuš je popolnoma premenio dúšo i mišlėnje Zakeuša. Naednok nezgovorno srečen postáne. Do zdaj je samo robsluga pėnezom. Zdaj naednok drúgi pogléd dobí, nači vidi svėt, dúša se njemu premeni; zaistino cėlo čūdo preživė. Pėnez, šteroga je do etimao kak rob slú

žo, zgūbi vrednost, gotov je cėle svoje vrednosti polovico raztálati siromákom i 4-krát telko nazáj dati vsakšemi, kak je z hamičijov spravo. Vsakši, ki preživė lúbėznost i brezkraino dobroto Jezuša, pripraven je vse tá dati za Jezuša. Pėnez, imánje, dober glás, špotanje naših bližnjih ali njihovo odobravanje nemre nazáj zadržati od slúženja Kristuši.

Ki so svoje srce i vse prėkdáli Kristuši, nigdar so nė požalūvali tó. Ali vsakomi je teško, či prvle nė, na smrtnoj posteli, što je nė meo batrivnosti Kristuši se prėkdati. Či bi nazáj mogli viditi samo 2 jezero lét, i opaziti vse bogátce, vse velike i visike lūdi, štere je smrt tá pokosila i pokopala, tó bi bila edna grozna panoráma, štera bi nas do mozgov stepla. Za 50, ali 100 lét vrėmen vse tá zbrsa i zrúši tiste bogátce, šteri so zdaj tak veliki. Ni eden Rockefeller, ni Rotschild ne ostáne, ka bi oživao svoje pėneze. Ali što Kristuša nájde, on je najšao mir, slobodo, blájženstvo, veselje, štero je već vrėdno, kak cėli svėt i štero njemu nišće nemre vzėti. Jeli si Ti že najšao Kristuša? Jeli si mislo že na tó, ka tvojo vrėdnost, môč i znánje záto máš od Bogá. naj slúžiš bližnjemi, naj skuze doli brišeš.

Gda je tvoja sirota dúša preveč žalostna bila i misliš si, ka si ti na svėti najvėkši siromák, nájbole ostávleni, ka si kak zaietena ftica, jeli si misliš na tó, ka „či oča i mati me ostávita, Bóg me gori primle.“ Či kaj velikoga držiš od sebé, či si se nej samo záto rodio, naj tá bŷjaš déu za dnėvom, naj žitek, kak veliko bremen tá prenosiš i tē léžeš v grob, nego naj večni spómenek ostávliš sebi vu srcaj tvoje krajine, tē postani Kristušov vítėz!

človeki hūdô, či ga štoj za dobroga právi. Cėlo se je pod drėvom pozábao, jezero kijánom i tema dvōma napiskí, cifer njemu je tūdi v-misli pred njim bio; vőzreže na njė tullpáne, klince, grúške i vsefelé krasno kinčnost; k-koncovi nega v-tom nikše nemogôčnosti: od vdovice doli kŷpi grúško, či jo pa za pėneze ne odá, vő jo zdela z-polojne, štero de vdovici untig zadostal! Tó, kak nájprve si z-vdovicov pogučí i precí se je proti njė napôto. Gda je v-hižo stôpo, je nika malo semtá mrežo, tak da bi čúto, ka tó lehka nede jáko prijėtno šlo. K-koncovi je naprėdao posel. Ta krotka ženska se je natô jáko razdrastila, štero bi od njė nieden poznanec nebi mislo.

— Pamet ti je odíšla? Ka bi ono drėvo, štero je határa prėcimba, doli vsėkao! Ono drėvo, štero so ešće moja mati i njŷv oča i vsi, vsi tákše, kak je zdá, vidili i poznali? Bole bi zatrpėla, či bi mi edno nogô potro, kak pa, ka bi na ono drėvo sekero položo! Zagvŷšno ti je mati

nesmileni nágib prisilila v-tėbe, ka etakše zbrodjavaš vu pámeti! Drúge ženske porod tó niti ne bi vŷpao misliti.

Z-tėm ga je v-hiži povrgla, vő je šla, da ga ne vidi, što tákšo hūdôbo namėni včiniti.

Kak je vdovica odhájala, na toj nesrečnoj rōnoj deklini obrázi se je eden čŷden zasmėh skázao, i tak da bi nikšo jáko zavito, čedno delo zbrodila vő, je erkla: — Znáš ka, Andri? Vzemí si tí Katico za ženo i te de tvoja grúška.

Dečko je gori skočo. — Nika práviš Eoržika! I mesto toga, ka bi domô šô, pá se je k-Rákóci drėvi napôto, pá je záčao stėblo i njega skōrjo šlátati, primati, drėvo se njemu je pá bole povidlo, gori je djao pri sebi, ka de z-Katicov gŷćao. Potom si je mislo vu sebi, kapa či med-tėm bi Boriške mati privolila njemu dati čér, ka bode teda?

Tó je teško pitanje: Med Boriškov i grŷškov si zebraťil! Nė si je mogao odločnoga od-

V. glávno správišče Gustav Adolfa društva v Jugosláviji.

Gustáv Adolfa glávno društvo v Jugosláviji je svoje péto glávno letno správišče novembra 6. i 7-ga melo v Crvenki.

Crvenka v Bački med Somborom i N. Vrbasom leži. Tí je nájvêkša fara naše orsačke cêrkev. Nastánola je 1785-ga leta. Zdaj má okóli 6500 dŭš. Zvôn evangeličanske gmáne jeste tú tŭdi reformována (kalavinska) gmána, štera má 1500 dŭš. I jeste ešče mála r. kat. fara tŭdi v Crvenki. Na srêdi mesta je prestrana, lêpa evang. cêrkev. Nasprótno njé pa kalavinska, na štere tŭrmskom špici je viditi štrkovo gnêzdo.

Predsednik društva, D. Dr. Popp Filip pŭšpek so v soboto popoldnévi ob 4 toj vŕi prišli v Crvenko. Na štáci so ji ščakŭvali voditelje cêrkevne i politične občine, dŭhovnicke, ogengasilci z bandov, bandéristje, vnožino národa i dosta kočŭj. Ousvetni sprejém je pri farofi bio, za šteroga so se g. pŭšpek v navdŭšenom govoru zahválili.

Ob 5 vŕi so čestnici glávno društva i odposlanci fil. družtev sejo meli, na šteroj so vkŭpostavili redovêk cêloga svetŭvanja. Naprê je bila dána tŭdi lišta pomoč prosêči gmán i pogovorjena razdelitev podpor.

Ob 8 vŕi se je začno ôsvetni večer v nabitó punoj cêrkví, štera ob toj priliki je od znotra ves okinčana bila z kitami sami živi korin.

govora dati, z-onov miseljav se je podpérao, ka Boriške tak nedájo njemi, te de pa li grŭška, tŭ je tŭ Katica. Potom obrtêjim, kak se je z cifras-tími kijánmi k-tjédničnomi senji približávo, se je nájráj pri toj prijétnoj misli držao, kak zahválna bode tá deklina, gda njé naprê dá svoje nakanênje, na njega glédala i z-gvŭšnov mirovnostjŭv se je bližao k-onoj z cvêtjem i z-rŭžami krasno okinčani stŭb gospodskoj hiži. Gda je kvrátam prišao, je notri sposlao, naj Pál Katica na edno rêč vŭ príde, ár njoj je sestra glás poslála. Katica je bežêč prišla vŭ i kak je dečka zglédnola, sramežliva erdečina se njé je po licaj razlejála.

Ni, pa k-tomi je zadosta lêpa, si je mislo v sebi Andriš, istina, ka je precí k-coj mislo, ka je zdá li záto tak kêpešna, ár se je od bêžanja ožarila, ár je ovak vsigdár tákša, kak eden kêp. Kata se je z-svojim blêdim obrázom, z-krotkim poglédom nikak nê račúnala pôleg páver-

Za pozdráv v cêrkev prihájajŭčemi višjemi pastéri je spêvni khoruš lepŭ popêvao.

Po občnom spevanji so društva podpredsednik Bogá molili i krátki odprtni govor meli. Po khorušnom popêvanji so fare sêri, 84 lêta stari, ali v dŭhi i teli itak gedrni dŭhovnik tolmačili radost fare nad tém, ka Gustav Adolfa društvo v njihovom krŭži drži svoje létno správišče. Potom so bačkajski sinjor i predsednik tamošnjega G. A. filálnoga društva pravili topeo pozdráv.

Potom so bila popêvanja (moškoga-, mêšanoga- i dečinskoga khoruša), zmês so pa meli govore odposlanci fil. družtev. Naše prêkmurske razmere: nevŭle i radosti so jáko zavádno i povidno naprêdáli Darvaš Aladár sobočki kaplan. Nazádne so društva podpredsednik zahválnost vadlŭvali vsém govornikom; fare inšpektor so pa zaključno molitev opravili. Cêla ôsvetnost je dosta pretreslívoga postávila pred poslŭhšávce i nás búdila, naj rastémo v lŭbêznosti i nigdár nepozábimo, ka dŭžnosti mámo do enovoga.

V-nedelo, 7-ga novembra ob 1/29-toj vŕi je za deco bila Boža slŭžba držána. Ob 10-toj vŕi se je začnola svêtešnja Boža slŭžba. Pri toj priliki so popêvane občne- i khorušne pesmi. Po altárskej liturgiji so sv. govor meli na podlági II. Kor. 6, 9—10. dŭhovnik Jesch z Bodenbacha (Čehoslovakija). Po dokončanji predge so 4 novorojence prinesli. Ze vsakim otro-

skoga previdênja za ideálno persŭno, ešče so njé nevolno falinčno sestro za lepšo držali, ona je končimár debela, lêpe licojne, pa kak so njé oči čarno svekle!

— Dober dén, Katica! — se nakloni dečko i nika malo semtá prestoplŭje, v teli se poravnávla, malo se skašlá, neznažŭči, kak bi začno deklina prošnja!

— Kijáne, kak vidim, si vse stržo! — Hvála Bŭgi! potom se je prijétno na dečka zglédnola. — Kak dober si tí Andriš, — vsigdár me gori poiščeš . . . Gda si mi vido mater?

— Predvčera sem bio tam . . . tam sem bio, Katica i no, či zavádiš, od koj smo si zgučávali, za onoga zgučávanja volo sem zdá prišao esi . . . neščem se dugo mŭditi, ár me pajdáš čaka . . . ali či bi rada znála, od koj smo si zgovárjali i či ti nede prŭti, ti tŭdi povém.

Dekline srdcé je jáko vesélo bilo, čŭtila je delo; vsigdár si je na tŭ megnenje mislila, od



kom je 3-4 párov botrine prišlo k altáru. Otroke so naš g. púšpek okrstili. Tú zamerkam, ka je Crvenka bogata túdi pri otrokaj. Tam ešče nega „ednoga deteta“ sisteme. Po dokončanji Bože službe so vu farofi g. púšpeka zastopniki pol. oblasti i cerkveo pozdrávlali. I karakteristično je, ka tam r. kat. plebánoš so túdi bili med pozdrávlajočimi.

Po poldnévi ob tretjój vóri se je začnolo glávno správišče društva i to vu velikoj dvoráni „Národnoga dóma“. Pred pár létmi je dála fara zozidati té mogóčen dom, šteri je spodoben k-sobočkomi sokolskomi domi. Velika dvorána je do zádujega mesta natláčena bila. Po khorušnom popévanji decé je občna pesem bila: „Diči, díša moja...“ Za tém so g. púšpek kak društva predsednik, bogámolili i pozdrávlali vse navzóče, so naznanili, ka naša orsačka cérkev za pripoznanje blagoslovenoga delanja toga društva 2000 din darúje njemi i z tém so správišče ódprli. Po spévanji ženskoga i decé khoruša so g. púšpek meli navdúšeni, dramfajoči govor. (Cerkovno hištorični dnévi nás obvezemejo: reformácije svétek, 305. letnica smrti Gustav Adolfa, rojstni dén Luther Mártona; potrditveni dén naše ustave; 400 letnica Šmaikaldenski artikulušov, katero vse je porokstvo, ka Boža rěč i Lutherovo včenjé nigdár nepreide. Nadale so citirali Apost. Djánja 11, 29 i 30. veršúš i búdíli so vse navzóče na prispodobno delanje

onoga hípa mao, kak je té lépi junák — kakšega več nega na celom, velkom svéti i notri zaobrnó plúge na njihovo málo njivo. Potom je zadržávajoč samo etak právla:

— Meni je nika ně próti, ka tí za dobro spoznaš.

Junák je za rokó prijao delkline i dokeč je on nika ně čúto, njě se je záčalo v glávi vrteti od radosti. — Katica, sestra tí je tak právla, ta lépa mála „iskra“, . . . ka . . . ka . . . no nemo dosta gúčao . . . či bi tí štela, bi túdi biló, ár jas ščém . . . tó je právla, gda sem k-njim notri pogledno, naj si tebé vzemem za ženo . . . tak, či tí túdi privoliš . . . podaj mi rokó, ka privoliš.

Devojka je drgetajóč nazáj ponúdíla rokó i tak je glédala na junáka, ka si je té pá mislo, ka tak zahválno nišče nevě na etom svéti glédati, i tó je túdi ně mogao pred seboj zatajiti, ka njemi je té pogléd jáko prav spadno. (Dale.)

vu službi cérkve, tó je, naj vsáki evangeličanski krstšenik vu djánji ávedoči svojo evangeličansko vero i lúbézen.)

Zdaj je edna deklina z globokim prerazmjenjem deklamálivala „Zdrži, ka máš“ pesem. Zátem je poslúhjneno i odobreno poročilo društvenoga pèneznika, kakti eti redov pisátela. Potom so tájnik društva, D. May Gerhard celjski dúhovnik naprédáli svoje preveč interesantno letno naznanilo, z šteroga nam je dobro spadnolo slišati, ka gleděč darúvanja vu zádnji peti létaj je naše prekmursko G. A. filialno društvo vu našoj orsačkoj cérkvi na 4. mesti; gleděč kotrig pa na 2. mesti. Z svojim letošnjim dárom smo na 5. mesti; gleděč narila po dúšaj smo pa letos na 6. mesti. Po spévanji ženskoga khoruša so razdeljeni letošnji dári. Decé dár, okoli 12.000 din. je dobila naša v najvékšoj stiski bodoča raztorjenost v Apači. Lendavska mála, pod težkim dugom bodoča naša fara je dobila 3.000 din. Selanskomi missionskomi središči je darúvano 500 din. Nazádnje so predsednik društva naznánjali, ka je edna vdova z Crvenke, prehodjena od slišani govorov, med správiščem 150 din. poslála na društvene cíle; nadale se zahválvši všem, z molitvov so zaključili správišče. K-vóiděnji je popévana občna pesem: „Hváľmo mi vsi Bóga . . .“

Na večar ob 8. vóri je bio verski večer. Ista dvorána je ešče bole napunjena bila z vernikmi. Vžívali smo méšanoga khoruša lépa popévanja, deklamácije, g. púšpeka ódprtui govor; Lic. Ellwein profesora z Berlina predávanje, štero nás je opomínalo: prebúďte se i verostújte, pa bojďte rěsan evangeličáni! Mladina z Novoga Sáda je naprédála genlivo lúdstvensko igro: „Vera i domovina.“ Po spevanji iste mladine je krátek govor g. púšpeka i mestnoga fárnoga inšpektora zaključó pobožen večer.

V ponedlek, tork i srědo v gojdnó, opoldné i večer je bila vu cérkvi krátka pobožnost. Nadale so razplávlali k Filipíncom posláno pismo Jesch dúhovnik i včili so lépo popévanje khorálov; prof. Lic, Ellwein so predávanja meli od verskoga včenjá; D. May dúhovnik so spoznávali t. l. svetovno cerkveno konferenco v Oxfordi. Bilá so ešče drúga predávanja túdi.

Gostolúbnost vernikov gmáne Crvenka je istinsko krstšanska bila. 5-6 dni so dáli stánek i strošek vu svoji hižaj všem góštom, dotično 3

skúpne obedě fara. Po vzétíj obilne dühovne i po skaznřivanjij práve verebratřinske lřběznosti smo pozábil trřide dũge poti lno z nájlepřimi spomini smo se povrnoli vu svoje domove.

— L. —

Rázločni máli glási.

Radosti glás. „Slřžte Gospodni z veseljom; prihájajte pred lice njegovo z spěvanjem!“ (Žolt. 1092.)

Gorpozvanje. Z-Bože milošče smo páli konci priřli našega létnika. Veseli nás, ka skóz našega lista že 15 lét lahko slřžimo Gospodni i njegovoj cěrkvi lno našemi drágomi evangeličanskomi lřdstvi. Neřčemo se tōžiti nad vnogov mláčnostjov do našega lista, nego z zahválnim srdcom zviřávamo Gospodnoga Bogá, kí nam je do etigamao pomagao, mōč, vōdržánje, potrplivost podeljavao. Istřnsko zahválnost vadiřjemo tũdi vsěm našim vernim vkřpdelajōčim. Z-molěčov dũřov poráčamo nadale naše delo vu Božo miloščo i z lřběznostjov prosimo podpěranje vsě naši čtenjárov!

Naše řinorije dühovnicke, inřpektorje, kántorje i drřgi čestnicke so nov. 15-ga v M. Soboti meli svojo jesěnsko spōved, po řteroj so Hári Leopold domanjřovskí dühovnik vōobslřžavali Kristušovo sv. večěrjo. Za tem je konferenca drřána, na řteroj so pod razprávo priřla ráziočna tekoča dugovánja.

Svetřvanje reformácije v Puconci. 420. létnico onoga dogodka, ka je Luther na očivesnost dao svoji 95 pravic, je puconska fara z pozdřgnjenov řšvetnostjov obhájala. Prvēři tjeden so puconske vrle deklina cěrkve od znōtra gorizěprale, ves njěno řpravo lepō očistile, oltár, predganco, krstni kamen, orgole, spomínski steber z živimi korinami oplele. Svetřvanje se je ob pol 10. vōři začnolo pri spōmeniki ob 150 létnici obstoja fare pozdřgnjenom. Tũ so dom. dühovnik na podl. Ap. Dj. 4, 13—20 meli govor. Po molitvi i občnom spěvanjij je řereg vernikov od etec vu Božo hižo řō. Eti zvōn občni pesem, liturgije i predge, tō je návadne Bože slřžbe, je bio tũdi poseben redověk napředáni. Naime Jonař řtefan predgar so z decov meli pripravno katekizácij, pri řteroj so deca tũdi popěvali niřterne pesmi. Dvá pojbara i dvě deklini so deklamálivali (Luthera pesem od Biblije, Carafa, naše sv. materě cěrkvi priřest-

nost, Luther živě). Dom. dühovnik so predávanje meli od evangeličanski manřnikov, posebno od Eperjeřki, ár je vu etom leti 250 létalca tomi, ka so na pláci Eperjeřa krvno stořico goripostavili za vernike evangeličanske dühovne slobořčine. Na konci svetřvanja je offertorium nabě-rani Luther Mártona zězi. Offertoriuma je bilō 133 75 din. Po Božoj slřžbi vesělo znamenje ete znamenite oblětnice je bilo, ka so dühovnik ednoga svojega Luthár Martona iměna vernika nō-voporodjenoga sinčeka na Márton imě lahko okřatili.

Na Dijařki Dom so silje darřvali sle-děči v kg.: z-Murski Petrovec: Dřuban Ivan 5, Andrejč řtefan 7, Andrejč Marija 4, Maček Franc 4, skřpno 20 kg. — Z-Veřčice: Novak Jožef 3, Vukan Viktor 2, Krančič řtefan 2, Novak Ivan 5, Vratarič Janez 3, Perkič Aleksander 2, Perkič Ludvik 2, Novak řtefan 2, skřpno 21 kg. — Evang-gmajnarje z-Martjanec 22 kg. — Z-Sodiřinec: Gomboc Franc 6, Podlesek Jožefova 6, Fuis Alojz 4, Vřjec Janošova 11, Vukan Jožef 4, skřpno 31 kg. — Z-Norřinec: Pintarič Vince 3, Franko řtefanova 6, Miholič Jožef 1, Miholič Ivan 5, Dřuban Janoš 5, Banko Viktor 2, Vučkič Vince 1, skřpno 23 kg. — Kovatř řtefan evang. řinor z-Murske Sobote 33 kg. Vsevkřper 150 kg. — Vsem darovnikom nájtoplěřa hvála.

Evangeličanski Kalendar za 1938 leto prihodnji tjeden bode zgotovleni. Dosta interesantnoga, lěpoga i návučnoga čtenjã jeste páli vu njem. Naj si ga záto nezamřdi spraviti niř edna evangeličanska hiža!

Samovolni dári. Na goridřánje Dũřevnoga Lista: Banfi Jánoř řalamenci 3 d, Bakó Károlj ř. upraviteo Strukovci 50 d, Temlin řtefan kur. řalamenci 2 d, řkraban Lajoř Puconci 2 d, Lepořa Jolán Lončarovci (Francija) 10 d, Ropořa Franc G. Slaveči 5 d, Gjerjek Ivan řalamenci 1 din. — Na nesprhřivi věnec Luthárove Flisár řarolte: Vlaj Kalman Zenkovci 10 din. — Topia hvála vsem!

Turobni glási. Zádni mēsec so se z Puconske fare odselili vu večnost: řelezen Franc, skóz 17 lét veren veřki kurátor v Pužavci, star 63 leta; — Baler Jánoř, skóz 20 lét vrěli veřki zvonár, smřt ga je tũdi vu zvoniki zadřobřšala, v Sebeborci, star 76 l.; — Drvarič Lajoř v Lemerji st. 34 l. i 1—1 otrok v Mořčanci i v Polani. — Vu Veřčici je okt. 21-ga ostavo svoje lřblěne preřtimani posestnik Kumin Ivan, star

72 leti. — Naj májo sladtek grobski sên i blá-
ženo goristanênje.

Pošta. Kološa Jánoš, Nemčija. Preveč me je obvéselilo Tvoje písmo ino Tvoja vrêlost. Zdaj je vse vrêdl. Veren Štefani že tûdi pošilamo naš List. Lêpo je, ka se interes'raš za tamošnji cerkveni žitek. Z obilnim redovêkom ste svetili hvá-
lodávajôči svêtek za žétvo. Artikuluš od Gustav Adolfa-spomenika pri Lützeni objávim v prišestnom našem listi. Bôg Ti pláti ino Te blagoslovi za vse! — Kühár Ida, Nemčija. Hvála za pozdráv. Veseli me, ka si vse vrôke dobila, ka sem Ti odposlao. — Koltai Alex, Bethlehem. Naprê-
plačilo hvaležno prejéli. Do 1939. je zdaj vse pláčano. Z-verebratinskim pozdrávom.

Petéro nájvêkši betegov svetá. Pôleg konštantiranja angleški zdrávnikov človenčánstvo nájbole opústšávajôči petérov betegov je po rédi: srčna bolezen, rak, influenza, živčna bolezen i tuberkoloz.

Ka novoga? Naš g. pûšpek so 7. i 8 ga kak voditel obdržali glávno létno zborovánje G. A. društva v Crvenki. Dne 9—10-ga nov. so bili na konferenci cerkveni poglavárov jugo-vzhodne Evrope v Bêči. Potom so 12. nov. bili na sestanki cerkveni voditelov v Budapešti. Dneva 13. i 14-ga nov. so bili na jubileumi cerkvenoga posvečúvanja v Mramoraki. Odtéc so se 15. nov. odpelali v Beograd, gde so pri rázni ministerstvaj delali slúžbene obiske. Na drúgi den 16. nov. so v slúžbo vpelali sirmiškoga novoga seniora v Beški. Odetec so pa odišli na obisk gmajne Vinkovci. — Španska bojna ide proti konci; voditeli komunistične vláde v Londoni pogájajo za sklenitev mira z odposlancom gen. Frankom. Rdeči so zdaj v škrípcaj, ár je tûdi sami katalonci napádajo. — Skoron ednáko ide tûdi japonsko-kitajska bojna proti konci; japonci so zavzéli Sanghaj, ki má 3¼ milijon prebiválcov i je po veličini 5. nájvêkše mesto na sveti. Japonci so Nemčiji nazáj dálí otoke Karolina, štere so po mirovnoj pogodbi herbali Japonci. — Tûdi Anglija je že na tistom stopáji, ka kolonije nazáj dá, za šteroga volo je lord Halifax prišao v Berlin na prijáteljske razgovore. Belgija pa že trepeče zavolo Kongoja v Afriki, ka znamenúje hitro odpotovanje kralá Leopolda v London. — V prô-
tikomunistično zvezo, v šteroj so Italija, Japonska i Nemčija, ščé stopiti tûdi Anglija. — Na potúvanji v Ameriko je vmrô Romay Macdonald velki državnik i voditel delavske stranke v 71.

leti starosti. Pokojni je blo preveč pobožen človek i sin siromaškoga pávra. Njegovo delo je bilo, ka je Indija dobila novo ustavo, štero je parlament 40 dni sklenjávo. — Znáni komunistični risalski kráo Kun-Kohn Béla v krátkom pride pred nesmileno Stalinovo sodišče. — V Dániji je preveč razširjena otroška paraliza (hrome grátajo kotrige), v šterom betégi je samo premínôči keden obolelo 11.000 decé. — V Szegedi je profesor-zdravnik Dr. Szentgyörgyi dobo Nobelovo nagrúdo (okôli 3 milijon Dín) za natančno ugotovitev „C“ vitaminov, (prôti cukrnomi beté-
gi itd.), šterih je največ v zelénoj papriki. — V Požoni na univerzi so slovákši študenti vösfú-
kali češke profesore, ár so njim češki predávali.

Znameniti dátumi v november meseci.
1414. nov. 5. se je ôdpro synodus v Konštanzi, na šterom so Hus Janôša prereformatora živoga zežgali. — 1632. nov. 6. je mrô Gustav Adolf švédski krao, na koga spomin so 1832. nov. 6. nastavili Gustav Adolfa društvo. — 1681. nov. 9. je šopronski orsački gjúlêš prinesao zákon od artikulariški měst. — 1483. nov. 10. se je narôdo Luther Marton. — 354. nov. 13. se je narôdo Augustinus cerkveni oča. — 1629. nov. 15. je mrô Bethlen Gábor. — 1910. nov. 20. je mrô Tolstoj, hérešen rusoski pisátel románov. — 1630. nov. 26. so zébrali za erdeljskoga poglavára I. Rákóczi Jurija.

Dnes živêš, dnes se povrni!

Ednôk je eden šolár pítao svojega učitelja: „Mešter, kak dugo smém ešče grešiti?“ Te učitel njemi odgovori: „Tak dugo, kak dugo se ti vidi, samo eden dén pred smrtjov se moreš povrnôti“. Te šolár je vesêlo odišao, ali za krátek čas se je nazájovrno i je pítao: „Kak dugo bom pa živo?“ Učitel njemi na tô erčé: „Tô ti nevem povedati, záto nega drúgoga tanáča kak, da se ešče dnes povrnêš.“

Stôpi ti tûdi med delavce Dúševnoga Lista, naj med tvojimi poznanci razširjá-
vaš, ponúdjávaš Dúševni List i pobúdjávaš njé na čtenjé njega.

*

Jeli máš že pri tvojoj hiži to nájfalê-
šo evangeličansko molitveno knigo, štera se zové: **Zvráči me, Gospodne!** Dobi se pri vsakom dúhovniku.

Morálno-verska vzgoja mladine.

„Gledajte, kakšo ljubézen nam je dao Oča : naj se Boži sinovje zovémo!“ (I. Jan. 3, 1.)

Ete apoštolske reči nas spominajo na najsvetêše : na smrt tádanje našega Zveličitela. Glédajte tak, ka je činio Bóg za nás! Svojega Sina je tá dao za nás na vse osramotúvanje i na vse trplénje, svojega sina je dao na smrt na križi. I té sin, ki je Očé volo noso vu svojem srci, se tá dao za nás, za nás! Oh dŷša, vzemi to na srce i hiti z vrelostjov Boži sin biti!

Zdaj se pitajmo že, ka moremo činiti i gda moremo začnóti, če se vu istini Boži sinovje léko zovémo?

Prvo kak bi odgovor dáli na eto pitanje. zmislímo si na té prvi pár lŷdi, šteriva je Bóg v paradížom postávo brezi vsakoga greha i hŷdobe. Ali nej sta dugo tak ostanola. Prišla je kača, šatan, šteri je Evo zapelao, ka je jéla té prepovédani sád i potom Ádám túdi. Tak túdi ne smémo pozábíti, ka vsako dète má nagnénje do hŷdobe i záto ga moremo čuvati, vzgájati, da to hŷdo ne bode melo oblást nad njim.

Kakše pa naj bo to vzgájanje ali osnávlanje deteta domá pri roditelaj, v šóli, pa túdi kesnej, Vam ščém eti na krátci povedati.

Či ščémo dète očuvati od kače, šatana, ga že rano moremo na to nadigávati. I što drŷgi je pozváni i odgovoren za vzgojo etakše decé, če nê roditelje, familija. Za to domáčo vzgojo pa je nájbole pripravna mati, štera náj dá deteti svojo ljubézen, nato ljubézen do Bogá i Njega spoznávanje v rázni példaj. Povséd pa naj naglašŷje smilenost i dobrotivnost Očé nebeskoga. Navči naj ga vkŷpsklŷčenje rok i kračiši molitvic. Nájvečkrát pa se na žalost deca že v mladosti pokvari : roditelje, posebno pa držina njim dávajo slabe példe s kreganjem, psúvanjem, grdim gučom, pa túdi skopostjov. Roditelje naj se ne tožijo pred decov nad teškočami žitka, celo s psúvanjem, gréšnim gučom, nego ji morejo vsigdar bátrivati, tróštati, ka z Bogá pomočjov vse dobro gráta. Pogosto pa se roditelje i držina ne obnášajo ednáko prôti deci. Edno dète bole ljubijo, kak drŷgo, edno cártajo, drŷgoga pa odŷrjavajo. Cártanje i nepravilna vzgoja pa je návadno v onoj familiji, kí má edino dète. Toga po návadi cártajo, vse njemi dopŷstijo, túdi s včenjom odlášajo i právijo ka je ešče máli i ne razmí, ka se šika, ešče de se čas meo

vč ti, gda de vékši. Ki si tak premišláva, on svojega deteta nigdár poštenoga ne vzgoji. Takši roditelje vse dopŷščajó deteti, njegovoj vóli i mišlénji. Deteti spunijo túdi vsakše želénje i po njegovoj vóli činijo. Známo pa túdi, ka brezi konca kreganje z decov, njim se pretiti, ali celo svoje čemére nad njimi vó spunjávati, túdi nikaj ne zaleže.

Vzgájajte záto svojo deco z ljubéznostjov i vendar poleg toga že od začétka, od zibelke kažite deteti gotovo strogost, naj vidi, dá ste vi gospodar v hiši, ne pa ono. Ne dovolite niti málomi deteti vse, ár žívlénje je trdo, trdejše od nájbole trde i ostre matere. Da je za pobožno osnávlanje deteta nájbogša družínska pobožnost, to je pravo že Pestalozzi, té nájvékši vučitel, pedagog za Kristušom i Sokratom, ki se je s protestantske dúhovniške familije narodo. Túdi Pestalozzi postávi v središče osnávlanja familijo, familije hišo i vu to matersko ljubézen. I to rávno nam dnesdén dosta zadene : — nemamo več verskih šol, záto na on prestor moremo s celov močjov stanóti, šteri nam je ešče ostano : *na osnávlajoče delo evangeličanske familije*. Dostakrat pa je familija sáma nesposobna za vzgájanje svoje decé, ár nema znánja za to, záto bi dobro bilo, da bi dobili roditelje v roke kakše navodilo, priročnik za versko vzgojo mále decé. Na drŷgoj stráni pa nájdemo dosta verníkov, kí skoro vsáko cerkveno pesem znájo na pamet, štere so se návčili od svoji roditelov, záto naj bi túdi té návčili svojo deco, ne pa nesli s seboj vu grob ete drági herb : — vero naših očákov.

Zdaj gda naša cerkev néma prvêšega sejanškoga ográčka : — evang. šolé — naj se preobrnê vsaki evang. dom na eden máli ročni ográček, vu šterom naj očínska dobrotivnost i materska ljubézen osnávla za prŷestnost popévajočega, molečega, biblínsko svetoga žívlénja pokolénje.

Gda dète začne že v šolo hoditi, ono hitro pokaže svoje versko znánje. Iz njegovi odgovorov se vidi čela njegova domáča vzgoja, pa túdi družínsko žívlénje. V šóli se vči dète dale spoznávatí Bogá i Njegovo pomoč pri deli decé moremo stálno naprê prinášati. Zapomnijo si náj ete reči : če vse stáro i slabo gráta, Bóg nigdár ne oslabi, ne obstara, záto je nájbógše Bógi slŷžiti, Boža dela pa túdi nigdár ne pridejo na žakucijo. Deco včítí trbê rávno tak, kak račun ali pisanje, ali čteti, ka naj probajo vsaki dén kaj dobrega včiniti v šóli, domá, na póti, ali gde

šteč so. Takša znánja se v detinsko dúšo morejo notri vkrásti i në siliti s silov. Vážno i potrebno je vzgájanje karaktera i obče moralni dugovanj, štero je že naglašúvao naš veliki reformátor Luther. On je celo pravo, ka bi naj vsáko déte že v 10 letnoj starosti biblijo znalo. Vučeni more v versko včenjé rávno tak vervati, kak včenjé vučítela, ki ga vči, da je zemla okrogla, da jesto na njej mesta, dežele, národje, štere je nigdár në vido i mogoče je túdi ne bode vido. Če se kaj ščé navčítí, more vervati ino se vučítela návuka držati! I rávno tak more vervati v Kristuší, da je istinsko ino istina, ka on právi: „Što vu meni verje, má žitek vekivečen. Što verje, živo bode, či glih vmerjé!“

Prilik za vero nájdemo v vsakdenšnjem žitki dosta. Medsebojno živilenje bi nemogoče bilo, če eden ovomi ne bi zavúpaó. Če tak vu vsakdenšnjem žitki verjemo ino se vúpamo lúdem, zakaj ne bi verjali Bôgi ino se vu njem vúpali? Našo vúpazen i právo pobožnost pa podpira ešče čtenjé sv. pisma i hodenje vu cérkev, ár gde so cerkvi prázne, tam so stanovitno prázna i pústa lúdi srcá túdi.

Zdaj se pa pitajmo, ali je vredno pobožen biti? Jeli je vredno držati se k našoj veri i k našoj cerkvi? Tó pitanje nam nájbóle potrdi premínočnost. Postanimo pred ednim kúpom naši očákov, šteri so tak čítíli, ka ešče trpeti, ešče žitek gorialdúvati, ešče krv prelejeti je vredno za našo drágo vero, štera je veliki počínek i mir dála njihovim dúšam; móč, znášanje med trplénjom i vardevanjom; gvúšno obrambo vu válovji pogúbelnosti.

Bojdimo záto vredni nasledniki naših dráge vere veliki očákov i neodvrzmo od sébe sami radi tó, ka so nam oni ešče s cenov svojega žitka obarvali.

VUČAK ŠTEFAN, učitelj.

Trijé prijáteli.

Vu ednom velkom váraši je živo ednók eden človek, ki je tri prijátele meo. Te prvi je nájbliže stao k njegovomi srci, toga drúgoga je že malo menje lúbo, dokeč za trétjega je skoron nika në máro. Dónok sledi je prevideti mogo, ka jih je vu spoštúvanji në dobro osódo, ár žnjim se je sledéče zgódiło:

Ednók je obtoženi bio i je pred sodnijo mogo idti. Hitro je šó k svojim prvomi prijá-

teii, šteroga je za najbógšega i najvórnejšega držao. Proso ga je, naj ga sprevodi na sodnijo i či bi nedovedno osodjeni bio, naj položi za njega kaocijo. Na žalost je njegova prošnja në najšla na poslúh ali na vesélo gorivzétje. Te prijátel njeml je razložo, ka njeml je popolnoma nemogóče vu toj prilíki njegovo prošnjo spuniti; jedíeden poštenejši kaput njeml je šteo posódiiti, naj malo poštenejše lahko postáne pred sodnikom.

Z velkov silov se je zdaj paščo te obtoženi k svojim drúgomi prijáteli i je zdaj pred toga postavo svojo prošnjo, z šterov je žé pri tom prvom zaman hodo. Ete se je hitro odlóčo to prošnjo spuniti i se je na pót vzéo žnjim, na sodnijo. Ali pri dveraj se je nazájobrno i je tak odišao, ka ga te obtoženi več nigdár në najšao.

Zdaj se je spómemo te nesrečen človek z svojega trétjega prijátela, vu koga vernosti se je dosejgamao nájbóle dvojúvao i vu šteroga pomóči je nigdár në meo vúpanje. — Gda njeml je zdaj vu svojoj skrádnjoj sili razložo celo stávo svoje nevóle i ga proso za pomóč, je ete preci gotov bio pomagati. Në samo ka je žnjim šó na sodnijo, nego túdi tam je popolno odgovornost zagvúšao za njega. Na tó ga je sodnija oprostila. Što so tej trijé prijáteli?

Te prvi, koga je te obtoženi tak vrélo lúbo, je pénez, te mamon, imánje i svetske veselje. Vu kritičnoj vóri, gda pred Bože lice moremo postánoti, nam ne ostáne nika drúgo od zemelski dobrót, kak edna trúga i eden šlár.

Vu tom drúgom prijáteli spoznamo našo rodbino i naše zemelske prijátele, lúdi, štere smo vu našem žitki radi meli, lúbili. Ali či pred Bogá moremo stanoti, té nás samo do praga vekivečnosti, do groba lahko sprevodijo; samo tak daleč nás zmore njihova lúbézen sprevájati, — ali dale so žé në zmožni znami idti i na pomóč bidti.

Ali te trétji prijátel je Gospon Jezuš Kristuš, naš zagovornik i porok. On pláča mesto nás dúg naš, po njegoví ranaj i smrti smo mi rešeni. On nás prék groba sprevodi notri do Božega sodskoga stolca i nás oslobodi od Njegove sódbe.

Napravmo záto za Njega to nájrvo mesto med vsejmi našimi prijáteli.

Vsákoga evangeličanskoga verebrata je dúžnost, da podpéra i širi

„Dúševni List!“

Evangelium v Itáliji

Naprejdáva: SILVÁNUS.

Te najvékši protivník Savonarole je pa IV. Aleksander pápa bio, ki se je toga časa za hlápcov hlápcu dao imenüvati. Té se je poséбно zadoblenoga občüto od predg i kárajóči rěči toga baráta. Té Aleksander je ružnejši bio od vsê hüdobnjákov, ki so samo živeli na svëti, „gláva nôvoga Babilona, vu šterom so se ružnosti stároga Rima povékšano nazájnajšle“. To trikrátno koróno je od kardinálov odküpo, ešče se je norčáro obri toga : gda je Kristuša nasledník postano, je svoje imánje nej samo siromákom dao, nego bogátcom tüdi. (Mark. 10, 21.) Tak on, kak i njegova decz, ti Borgijovi so puno lüdomorstva, krivoga zaprisëganja i krváve sramóte bili. K Savonaroli se je kak lisica približávo. 1494-ga je v Rim dao pozvati, ka praj : „Hválevrëdnoga je zvedo od njega, poimëni tó tüdi, ka Savonarola odkrito nazveščáva bodóčnost i tó nej vu človečoj módrosti, nego po božem oznanënji i bi želo si z njim gučati, naj ga bole spozna i ka je Bôgi prijétno.“ Ali Savonarola je nej posluhšó. Z teškoga betega ozdrávljeni je nej mogo potüvati, niti domáče politične razmére so njemi tó nej dopüstile. — Ali sledi, gda je národa mišlënje, za volo zgoraj omenjeni politični zrokov, za pápo prijëtneše grátalo, ga je ete za volo nepokornosti i potvárlenja jeretništva 1497 vöpreküno. Tó je : Aleksander, kak edno süho vejko na stébli cërkvü je dolivrezó i Franciskáni pa drügi popi pod vözazvonenjom i pogašüvanji gorëči skal goričteli i naglášali pápe bulo. Te vöprekunjeni je pa nej dao nikaj na pápe bulo, temveč na pridóčo nedelo je znóva na predganco šó i je vöoznano, ka edno nepravíčno vöprekunenjë (exkommunikacija) nika ne valá, ár se on ne protiví z cërkevjom, nego se samo prôti šatanskoj móčü bori, štera je cëcërkev obládala. Ali Aleksander je vöpovedo : Té barát more mrëti, či bi včasí Ivan krstitel bio. — Savonarola se je nej zdvojio vu pápeštvü, nego samo vu etom pápi. Resnico je méo on zgodovínár, ki erčé : vu proteštiranji prôti pápi, šteroga Savonarola kak edno peklénsko oblást smátira, je že klica proteštiranja prôti cëlomi popóstvü. „Rim, ti si na smrt betežen, ti si Bogá zaostavo ! — Ti Gospon Jezuš, si moj dühovnik, moj püšpek, moj pápa !“

VI. Aleksander se je ešče z interdiktom protivio prôti Florenci. Tó je : vse cërkvene funkcije prebrániti, bože slüžbe goriobdržati, ne bi se smelo zvoniti, cërkvü bi se dolizaprle, dühovniki ne bi smeli krstiti, pokápati itd., či republika ne stáne vkraj od toga prekunjenoga baráta. V Florenci je vse vrelo, Savonarole politični protivniki so se povnožávali. Ništerne nesrečne prilike so naprëpomogle njegovo poštenjë, koga so dosejgamao za proroka držali, vküpstřeti i vüpanje od njega goripostávlenom rédi razrüšiti. Savonarola je tó vedno bole na pamet mogo vzéti pri národü. Njegove predge z toga časa so vedno bole pune z caganjem, na smrt pripravlene. Na konci márcá 1498 erčé : Jas sem vu edno globoko morje prišo i se k brëgi želém, ali nikšó mogóčnost ne vidim nazáj se obrnóti. Či te me pitáli : kakši konec de mëla tá borba za cëloto ? tak vam erčëm : Obládnost ! Či te me pitáli za posebno, vam erčëm : Smrt ! Ár májster tam gori távrže omrič, či ga več ne nüca. Ali Rim ete ogen vó ne vgasi i či se vövgasi, Bog ednoga drügoga vužgé i že je vužgáni povsud, samo mi nevëmo za njega.“ Savonarola je naprë vido ono, štero se je za edno malo zgodilo.

Ka je Savonarole uglëdnost, kak ednoga od Bogá poslanoga proroka i reformátora; poničilo, je sledéče biló : Od národa bole i bole zaostávljeni se je na Bogá zezávo, i tak je daleč šó, ka je pravo, ka bi Bôg ogen püsto na njega, či bi láž predgo. Tak je sam goriobüdo srednjega veka mišlënje od „ognjene bože sodbë“. Gda je eden Franciskánski barát se za gotovoga odlóčo edno takšo ognjeno sôdbo za njega vöprestáti, je Savonarola vöoznano, ka tó on ne potrebüje, da je z podlágami posvedóčo, ka njega vöprekunenjë je ničesno i neosnovleno. Dönok prôti njegovomi opominanji se je njega najbôgši prijátel Fra Domenico ponüdo na ogen i žnjim ešče vnôgi. Varaški tanáč je vu tó pivolo i dén té bože sodbë so 7. áprila 1498 na poldné odlóčili. Na pláci ste dvej z olijom i smolöv napiti grmádi bilé goripostávlene, vsakša 12 metrov duga. Med njimi je edna vóska pót bila püščena, telko ka je eden človek lahko sköz šó. Po toj póti sta mogla sköz gorëči grmád idti Fra Domenico i njegov protivník, eden franciskánski barát. Tanáč je vu bližini sedo na svojü stolcaj, vse hiše i strehe so pune bilé z lüdstvom, ki so z velkov radovednostjov čakáli

na vöidénje toga procesa. Gda so grmáde vužgali i bi se te teški hod začnoti mogo, so franciškáni želeli, naj Fra Domenico drügi gvant oblecé, ár je ete mogóče pocomprani. Domenico je tó privolo, ali razpetjé z sebov vzeme vu rokaj, ár je tó njega zástava. Franciškáni so tomi tüdi prötípravili i to pogàjanje je tak dugo trpelo, ka je sunce žé dolišlo. Na konci je eden nágeo deždž prišo i tanáč je zapovedo, naj vsi domó idejo. To strašlivo, cagajoče lüdstvo je vu tom edno čüdo vidlo, ali nikáki so se vkanjeni občütiti videti za edno krvávo komédiyo i so ves bin na Savonarolo i njegovo partáyo vrgli i je národ ostavo svojega proroka.

Na drügi dén, na cvetno nedelo, je zapoved prišla od varaškoga tanáča, ka Savonarola za 12 vör more Florenc ostaviti. Gda je ete tó v róke dóbo, je že prekesno biló. Céli váraš je blo gorizburkani; ti neprijátelski Arrabiati i njihovi nasledniki so napadnoli San Marco klošter, gde je Savonarola stanüvo. Gda so ga prijáteli njegovi z orožjom vu rokáj obrániti šteli, njim je Savonarola nej dopústo i se je sam prékdao vu protivničke roké. Tê so vso oblást na sébe potégnoli i vu strašnoj meri obrnoli prötí njemi. Z lanci so ga zvézali i na velki keden je sedemkrát bio na mantrničko klöp potégnjeni. Bičüvali so ga i z bösími nogámi na žerjávo vögelje postavili. Rávno tak so delali z njegovima dvema prijáteloma z Domenikom i Marussijom. Z tém mantránjom so ga na tó šteli nagnoti, naj vadljuje, ka njegovo celo delo i včenjé je nej od Bogá, nego z njegove gizdosti, z jálnoga političnoga računanja, ali mogóče ešče z húsšega. Kak Savonarola sledi ercé, je dosta tákšega pripozno, na štera je niti nigdár nê mislo i nej včino, samo od velke bojznosti od strašnoga mantránja. V těli i dūši je bio vküperspotrėti. Vu njegove tožbe se je mejšala molitev za neprijátete. Z njegove vóze se je skoron nej čülo drügo, kak zdühávanje: „Zadosta je, Gospodne, vzemi k sebi dūšo mojo!“ V veri vu Kristuša zaslüženosti je Savonarola močen tróšt najšo, ešče vu vózi i vu smrtnoj vöri, tak da piše: „Moje srdcé se je tak okrepilo, ka od radosti popéva i diči: Gospodne, ti si moje zvsličanje i moj posvét, od koga bi se bojao? Gospodne, ti si môč mojega žitka, pred kém se mi je groziti?“

Pápa je Savonarolo i njega dvá prijátela Fra Domenikoja i Silvester Marussija za jeret-

nike oznano, za protivnike cérkvi i za razburíavce národa i na tó vöpovedao smrtno sôdbo. Morejo se obesiti i na gaogaj viséči zažgáni bidti. Dén smrti je sôd na 23. mája 1498, eden dén pred Vnébohodom odlóčo. Na dén smrti na gojdnó so ešče ti trijé obsodjeni vživali sv. večerjo Gospodnovo. Savonarola je vrélo molitev zmolo. Na tó jih je eden püšpek, Savonerole nigdašnji vučenic, dolisléko i odtégno od njih vso dúhovniško čest i slüžbo. Pri tom ercé Savonaroli: „Z tém te löčim od obládajóče cérkvi.“ Savonarola njemi na tó odgovori: „Od svajüvájóče, nej od obládajóče, ár ti tó ne zmoreš.“ Dónok se jóko, gda so njemi dolivzéli barátsko süknjo. Samo vu ednoj vunanoj srakici i bösí so žli ti trijé barátje na vmorišče, gde je na grmádi eden križ bio goripostávljeni. Z dveji stráni ta dvá baráta i va srédi pa Savonarola so mogli bidti obéšeni. Med národom so nikáki kričali: „Baráteci, zdaj je čas čüda činiti.“ Tak so ošpotávali našega Gospodna Zveličitela tüdi. Mérvno vu Bógi je stópo Savonarola na lestvico, na glás govoréči apoštolsko verovadlúvanje. Za národ je nej méo več rěči povedati, samo eden blagoslávajóči pogléd je vrgo. Tiho, brezi rěči so mrli ti trijé mantrniki. Plamén je visiko seko. Njih pepél je vu reko Arno bio sipani.

(Dale.)

Bóg nenihá nikoga, ki se vu Njem, vüpa, i nepozábi nikoga, ki za Njega dela.
Gumpert.

*

Evangelíčanskoga človeka celi žítek je slüžba. Nê z priložnosti, naj se more zveličati, nego z zahválnosti, ár je Boža milošča zveličanje správilá za njega.

*

„Ne vcagaj, oh črêda mála, naj ti neprestrášo srdca vnógi tvoj' protivniki.“

*

Človek je ešče vsigdár pogan; človek je že páli pogan.

*

Ka dáš Ti Jezuši? Daj Njemi tvoje srdce. Lübi Jezuša!

*

Moli za tvoje roditele, naj morejo biti vu cérkev hodéči, Bogá lübéči lüdjé.